

יָאָרָא

תשפ"ג	בני ברק	ירושלים	חיפה	באר שבע
4:41	4:26	4:30	4:45	הדלקת נרות
5:43	5:42	5:41	5:45	מוצאי שבת
6:16	6:20	6:17	6:21	רבינו חם

נא לשמור על קדושת הגליון

העידוד משפיע על ההצלחה

"ויעבדו מצרים את בני ישראל כפרך" (א-י) דרשו רבותינו ז"ל (סוטה יא), "כפרך" - בפה רב. הסביר רש"י: 'משכום בדברים ובשכר עד שהרגילים לעבודה'.

הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל, כתב בספרו "נחלת אבות", שפלפועה היה ידע בפסיכולוגיה. הוא ידע שאדם מנצל רק שלישי מכוו כולתו, כפי שמוכח ממחקרים בני זמננו. כמה חקמים ערכו מחקר ומצאו שיש ארבע דרכים עקריות שבהן נתן להשתמש כדי להגדיל את כולת תפוקתו של האדם:

- יראה** - שמפחד מהענש או מהקנס שיושט עליו אם לא יספיק את עבודתו או שלא יספק את הסחורה בזמן.
- קנאה** - שמקנא בחברו שמצליח להרויח יותר ממנו, כפי שאמרנו ז"ל לגבי קנאה חיובית: "קנאת סופרים תרבה חכמה".
- אהבה** - שאוהב את מלאכתו ואת עסקו, כך שמקבל כחות נפש גדולים להמשיך במלאכתו. להבדיל, כמו שמספר על גדולי ישראל שנחנו באהבת תורה גדולה והתמידו בתורה בלי לשים לב כלל לזמן החולף, עד שהגיעו לאפיסת כחות ורק אז הלכו לנום את שנתם, מתוך כאב שאינו להם עוד כח לעסק בתורה.
- רבי השכר** - כאשר אדם מתגמל מבחינה כספית, יש בו כח לעבד בקרירות.

אמנם, יש הבדל מהותי בין שתי הדרכים הראשונות לשתי הדרכים האחרונות: אם אדם עובד מתוך יראה או מתוך קנאה - כחותיו לא יעמדו לו גמים רבים, ובחלף הזמן כחותיו יתמעטו מיום ליום. אך כאשר האדם עובד מתוך אהבה או מתוך שהוא מקבל שכר רב על עבודתו - הזמן לא ישחק אותו ואולי אפילו להפך.

לפרועה הרשע לא היה ענין בעבודתם של בני ישראל. מטרת העבודה הייתה לענות אותם ולמרר את חייהם כדי שלא ימרדו בו. משל למלך, שרצה לבנות ארמון לבנו לרגל חתנתו. אסף את כל בנאי הממלכה וצוה עליהם לסים את מלאכת בניית הארמון תוך שנה אחת בדיקה!

הקבלנים והמהנדסים טענו שתכנית כזו אינה בת בצוע, כי כדי לבנות ארמון רחב ומפאך כמתכנן, צריך לפחות שלש שנות עבודה רצופות! המלך עמד על דעתו, והבנאים, בלית בררה, התחילו במלאכתם.

כעבר זמן מה, הבחין המלך שאכן, קצב הבניה אינו משביע רצון למרות שהפועלים עובדים בכל יום מבקר עד ערב. המלך קרא ליועצו כדי לטכס עצה כיצד לזרז את מלאכת הבניה. היועץ יעץ למלך, שאם יעודד את הפועלים וימריץ אותם בשכר נאה, הם יספיקו לבנות פי שלשה ממה שהיו רגילים ויצליחו לסים את המלאכה תוך שנה.

המלך הביע פקפוק בדבריו: "הכיצד מלות עידוד ועוד קצת כסף יגבירו את קצב המלאכה עד כדי כך?! הרי אני באמת רואה שהם עובדים מבקר עד ערב!"

אמר לו היועץ: "תלך לראות כמה מטרים רבועים הם מצליחים לסים במשך שבוע. בשבוע שלאחר מכן, תלך למקום עבודתם, תעודד אותם על חריצותם ועל טיב עבודתם ותרבה בשכרם, ואחר כך תשנה את הספקם בין השבועות".

המלך עשה כדברי היועץ, וראה זה פלא - הפועלים הספיקו בשבוע השני פי שלשה מהשבוע הקודם!

המלך המשיך לעשות כדברי היועץ והמריץ את העוסקים במלאכה בשכר נאה, הרעיף עליהם שירות ותשבחות ואף העניק לפועלים המצטינים תעודות הוקרה של ה"עובד המצטיין" מדי חדש בחדשו. ואכן, תוך שנה הארמון היפפה עמד על מכוננו, והנסיך נכנס אל הארמון החדש ברב פאר והדר ביום שמחת לבו כמתכנן. לכן אמרו חכמינו ז"ל (עבודה זרה ט): אין אדם לומד תורה אלא במקום שלבו חפץ, כמו שנאמר: "כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה". וכן אמרו רבותינו ז"ל (תענית ז): "אם ראתי תלמיד חכם שתלמודו קשה עליו כפרך, זה מפני שרבו אינו מסביר לו פנים". ואכן, עבודת ה' צריכה להיות מתוך ראות שמים, אך גם מתוך שמחה ומתוך אהבת תורה, כמו שכתב דוד המלך בנעם זמירותיו: "עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה" (תהלים ב-יא).

באותו הרגע הכניס המושל את ידו לכיסו כדי לשלף את האקדח, אולם למרבה הפלא קפאה ידו... האקדח נותר בפניו... "למה אתה מחכה? תירה בו!" לחשו היועצים מאחוריו, אולם המושל לא העז לשלף את האקדח ולבצע את זממו. הוא עמד נבוך במשך כמה דקות, לאחריו ירד מהבמה ושלח את היהודי לדרך.

לאחר מעשה, פאָשר שאלוהו מדוע לא פעל כמתכנן, ענה המושל: "שוטטים שכמותכם... וכי לא שמעתם מה הוא אמר?! הלא הוא אמר שאני אמות באותו היום שבו הוא ימות! ומה אם הוא צודק? אם הוא צודק, ואני הייתי הורג אותו היום - הרי אף אני הייתי מוצא היום את מותי! פלוס נשתבשה עלי דעתי, להביא את קצי על עצמי בדי?!"

הרי לנו, כי אדם יכול להגדיר את עצמו כבילתי מאמין, אולם זאת כל עוד הדברים אינם נוגעים אליו באופן אישי... אך פאָשר הדברים נוגעים אליו עצמו, והוא חושש שחסר האמונה יפגע בו - כאן אפילו גדול הכופרים לא יסתכן...

ומכאן תשובה לשאלתנו: היו בין המצרים כאלו שלא האמינו, ואפלו היו מוכנים לסכן בחסר אמונתם את רכושם או עבדיהם. אבל פשגנעו הדברים אליהם עצמם, לגופם ממש - כאן אפלו הם אבדו את האמץ לפעל על פי כפירתם... לפיכך, את עבדיהם ואת מקניהם השאירו בשדה, תוך הכרזה ברורה שאינם מאמינים בדבר ה', אולם הם עצמם מהרו להפנס הביתה... (ללמדך)

הדבר נכון גם בשלום בית. פאָשר הבעל מעודד את אשתו ומפרגן לה, הוא נוסך בה כחות נפש ותעצומות להצליח בשלל מטלותיה שבבית ומחוצה לו. וכן להפך, פאָשר האשה מעודדת את בעלה ומפרגנת לו, היא מעניקה לו כחות להצליח בכל אשר יפנה. כמו שלמדנו בבמרא (כתובות 80), שרבי עקיבא היה בן ארבעים שנה ואפלו צורת אות לא ידע, ובעידודה של רעייתו רחל הלך ועסק בתורה, עד שנהפך לאחד מגדולי האמה. הכל נזקף לעידודה של רעייתו, ולכן אמר רבי עקיבא לתלמידיו: "שלי ושלכם - שלה הוא!" פאָמור, העידוד מעורר את כח הרצון, והרצון מוביל את האדם להצליחה.

רופא שנים היה לקראת סיום יום עבודתו, אך בחדר ההמתנה חפו עדין מטפלים רבים ולא היה לו כח להמשיך ולטפל בהם. מה עשה? אמר למטפל שבתוך החדר שיעזק זעקות כאב נוראות, כדי ששטפלים ישמעו זאת ויברחו... המטפל שתף פעלה עם הרופא והחל לזעק: "אי!!! אי!!! פואב!!! אוח... אוח!!!"

כשהמטפלים שמעו זאת, הם קבלו פחד ומרד לב, נשאו את רגליהם וברחו כל עוד נפשם בם... אך היו שני מטפלים שבכל זאת נשארו להמתין לתורם. מי היו אלו שני האנשים? אלו שסבלו מכאבי שנים חזקים ונזקקו לקבל טפול מרדי!

פאָשר לאדם יש כח רצון, כשאדם רוצה משהו בכל לבו ומרגיש שזה יעודו, הוא יעשה הכל ולא יפחד מהמכשולים ומהנסיגות הנקרים בדרך! אם רק נרצה באמת - בסיעתא דשמיא נעשה ונצליח! (מה אהבתי תורתך)

גם הכופר לא מוכן לסכן את עצמו...

"ואשר לא שם לבו אל דבר ה' ויעזב את עבדיו ואת מקנהו בשדה" (ט-כא) מפשטות לשון הפסוק משתמע, כי אותם מצרים אשר לא שתו לבם אל דבר ה' - לא נשארו בשדה בעצמם, אלא רק השאירו את עבדיהם עם המקנה לפגעי הברד. ולכאורה, יש להבין, אם אותם אנשים לא שתו לבם, לא האמינו או לא התיראו מפני דבר ה' - מדוע לא נשארו בשדה בעצמם?

את התשובה נבין על פי המעשה שלפנינו:

באחת המדינות, אשר היתה מחלקת למחוזות שונים, נהגו מושלי המחוזות להפגש אחת לשנה לצורך נהול ענייניהם המשותפים. באחת מאותן פגישות ספר אחד המושלים לתבריו כי במחוז שבשליטתו מתגורר יהודי צדיק, מגלה עתידות, אשר כל מלה היוצאת מפיו מתקמת בדיק רב.

פאָשר שמע זאת ראש המושלים, החל הכעס מפעפע בו. הוא אמר בלבו, כי לא יתכן שמושל זוט, ממחוז קטן ונדח, יתפאר בדבר מה שיש במחוזו, ודגמתו לא נתן למצא במחוזות אחרים. לפיכך הוא דרש ממנו, כי לעת המפגש הגא בביא עמו את היהודי הצדיק, כדי להוכיח את דבריו.

ואכן, לקראת המפגש הגא הזמין אליו המושל את היהודי, ודרש ממנו להתלוות אליו. הוא ספר לו על הדרשה שדרש, להוכיח כי במחוזו מתגורר יהודי מגלה עתידות. נחרד היהודי פן יכשל בדבריו, וחשש עלה בלבו: מי יודע מה יעלה בגורלו ובגורלם של אחיו היהודים במקרה כזה. אולם לא הייתה לו בררה, והוא נאלץ להתלוות אל המושל פדרישתו, תוך שהוא נושא בלבו תפלה לאלקיו כי יעמד לימינו לסמכו וישים את המלים הנכונות בפיו.

פאָשר הגיעו המושל והצדיק למקום המפגש, הם מצאו בימה גבוהה שהוכנה מראש, ועליה כבר נצב ראש המושלים. פאָשר הבחין במושל המגיע בחברת הצדיק, הזמין מיד את הצדיק לעלות אל הבימה, וכשמצא את הוראתו, פנה אליו ושאל: "יהודי, אני מבקש שתאמר לי, מתי יהיה יום מותך?"

היהודי זשאל מהתקנת מראש על ידי חברת יועצים, שבקשה להוכיח את חסר יכלתו של היהודי לצפות את העתיד. המושל הצטיד מראש באקדח שהסתר בכיסו, ותכניתו היתה פשוטה: אם יאמר היהודי שימות בתאריך פלשהו - יוציא המושל את האקדח ויהרגנו, וכך יוכחו הכל כי אינו יודע את העתיד... מאידך, אם יאמר כי היום הנו יום מותו, ימתינו עד הערב וינכחו האם דבריו...

ואכן, לשמע השאלה, הבין הצדיק מיד את כונתו של המושל, ומשמים האירו את עיניו. הוא פסק לרגע למלמל דברי תפלה, והשיב למושל במלים קצרות: "אני אמות באותו היום שבו אתה תמות!"

ואכן, לשמע השאלה, הבין הצדיק מיד את כונתו של המושל, ומשמים האירו את עיניו. הוא פסק לרגע למלמל דברי תפלה, והשיב למושל במלים קצרות: "אני אמות באותו היום שבו אתה תמות!"

ארכיון 'היוג'

הככות
כיבוד
20 ואם

הככות כיבוד הוריים ע"פ פסקי הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

לכבד את אביו למול את בנו כשאינו ממחה

שאלה: נולד לו בן, ואביו משמש כמוהל, והבן רוצה לכבד במלאכת המילה מוהל ותיק שהוא ממחה וירא שמים, האם מתר לבן למנע מלכבד את אביו למול את הנכד?

תשובה: אם הסבא נחשב למוהל טוב רק שיש מוהלים יותר טובים ויותר ממחים - יכבד את אביו למול את בנו, כי לא חביבים לקחת את המוהל הטוב ביותר, ועוד, שאם הסבא יכעס ויפגע, עלול הבן לעבר על אסור "מקלה אביו ואמו".

אבל פאָשר האבא לא מל בקביעות, ונחשב למוהל חלש - אין לבן לכבדו למול את הנכד, מכיון שיש סבל לנמול, והנכד לא חייב לסבל בשביל כבוד הסבא.

ומסתבר שגם בן שלא נמול בקטנותו (משום שהיה חולה), ועכשיו בגדלותו אפשר למולו, אינו חייב לכבד את אביו למולו, מכיון שיש במילה צער גדול, ואביו הרי אינו מוהל ממחה - חיי הבן קודמין, וכמו שבמאָר בשלחן ערוך (ייד רמא): כבוד אב משל אב ולא משל בן.

(באדיבות הרב בן ציון גולדברג ידלר שליט"א עורך הספר "למען יארכיון" (yadlerbengmail.com))

כחיר קשר

1-800-39-39-38

8 ספרים ומתנות נוספות - מקבלים עלונים לחודשיים מראש עם שליח

מבצע ענק!

מזמינים מנוי

לזיכוי הרבים

להבצת 25 עלונים לכל שבת וחג

60 ש"ח לחודש

מ ת נ ה !